

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 259/2023-48

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a sudcov Ivana Fiačana a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločne advokátskou kanceláriou KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Mário Kluka, LL.M., a advokátskou kanceláriou JANÍČEK legal s. r. o., Kominárska 2, 4 Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Vladimír Janíček, LL.M., proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/126/2012 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/47/2022 (predtým sp. zn. 4Co/564/2015, 6Co/252/2017, 6Co/116/2019) po právoplatnosti nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 527/2015 z 9. marca 2016 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/126/2012 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/47/2022 **bolo porušené** právo sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. B1-18C/126/2012 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **2 500 eur**, ktoré **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.
4. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.
5. Mestský súd Bratislava IV a Krajský súd v Bratislave **sú povinné** spoločne a nerozdielne nahradiť trovy právneho zastúpenia **757,54 eur** a zaplatiť ich advokátskej kancelárii KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezů.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie a na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18C/126/2012, postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6Co/47/2022, ktoré bolo predtým vedené pod sp. zn. 4Co/564/2015, 6Co/252/2017, 6Co/116/2019 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/37/2020. Navrhuje, aby ústavný súd vyslovil porušenie označených práv postupom všeobecných súdov v označených konaniach, prikázal im konať bez zbytočných prietahov, priznal finančné zadosťučinenie v súhrne 10 300 eur (4 900 eur od okresného súdu, 3 000 eur od krajského súdu a 2 400 eur od najvyššieho súdu) a náhradu trov konania celkom v sume 492,31 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v konaní pred okresným súdom vedenom pod sp. zn. 18C/126/2012 o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom súdnych exekútorov, ktorí mu spôsobili škodu v súhrne 248 955 eur. Okresný súd konajúci o žalobe sťažovateľa rozhodol o procesnom návrhu žalovaného na zloženie preddavku na trovy konania uznesením z 11. mája 2015 tak, že ho zamietol. Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podal žalovaný odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 4Co/564/2015-169 z 31. mája 2016 tak, že ho odmietol ako neprípustné. Okresný súd v označenej veci rozhodol meritorne rozsudkom sp. zn. 18C/126/2012 z 9. januára 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) tak, že pripustil späťvzatie žaloby v časti 60 012,35 eur a konanie v tejto časti zastavil (z dôvodu uhradenia pohľadávky v dedičskom konaní, pozn.) a žalovanému uložil povinnosť uhradiť sumu 188 942,65 eur s príslušenstvom. Tretím výrokom rozhodol o uložení povinnosti žalovaného zaplatiť sumu 6 000 eur z titulu nemajetkovej ujmy a vo zvyšku nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol (sťažovateľ žiadal priznať 20 000 eur, pozn.). Posledným výrokom sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal žalovaný odvolanie v časti priznaných úrokov z omeškania a priznanej nemajetkovej ujmy, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 6Co/252/2017-240 z 19. októbra 2017 tak, že zrušil rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch a výroku o trovách konania. Opätovne rozhodoval okresný súd, ktorý rozsudkom sp. zn. 18C/126/2012 z 20. júla 2018 žalobe v časti úrokov z omeškania vyhovel a v časti nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 6 000 eur zamietol a zároveň rozhodol aj o trovách konania tak, že sťažovateľovi priznal nárok v rozsahu 80,86 %. Proti rozsudku okresného súdu sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 6Co/116/2019-333 z 29. mája 2019 tak, že odvolaním napadnutý výrok o uloženej povinnosti zaplatiť úroky z omeškania a výrok, ktorým bola zamietnutá žaloba o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, potvrdil a zároveň zmenil výrok napadnutého rozsudku o trovách konania tak, že sťažovateľovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40,50 %. Na základe dovolania sťažovateľa rozhodoval najvyšší súd,

ktorý rozsudkom sp. zn. 5Cdo/37/2020 z 31. marca 2022 dovolanie sťažovateľa proti časti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený výrok o úrokoch z omeškania, zamietol a rozsudok odvolacieho súdu vo zvyšných výrokoch zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľ uvádza, že konanie pred odvolacím súdom v súčasnosti prebieha pod sp. zn. 6Co/47/2022 a dosiaľ nebolo o celom nároku rozhodnuté.

3. Sťažovateľ, vychádzajúc z opísaného chronologického priebehu konania v jeho veci, je toho názoru, že okresný súd, krajský súd a najvyšší súd porušujú jeho označené práva, najmä však právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote, a to napriek nálezu ústavného súdu (sp. zn. I. ÚS 527/2015 z 9. marca 2016), ktorým ústavný súd okresnému súdu prikázal v jeho veci konať bez zbytočných prieťahov. Pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie, sťažovateľ tvrdí, že neprimeraná až extrémna dĺžka napadnutého konania, ktorá v súhrne predstavuje približne jedenásť rokov, vo svojej podstate porušuje tieto jeho označené práva, a to v časti práva na prístup k súdu, preto je presvedčený o tom, že postupom označených súdov konajúcich v jeho veci dochádza, resp. došlo aj k porušeniu tohto práva v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 259/2023-15 z 24. mája 2023 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom Okresného súdu Bratislava I v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v napadnutom konaní v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 6Co/47/2022.

5. S účinnosťou od 1. júna 2023 vstúpili do platnosti viaceré zmeny v organizácii všeobecných súdov, ich príslušnosti a obvodov (tzv. nová súdna mapa). Podľa § 18n ods. 2 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prešiel od 1. júna 2023 výkon súdnictva vo veci sťažovateľa z okresného súdu na Mestský súd Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“).

6. S účinnosťou od 1. októbra 2023 vstúpila do platnosti zmena rozvrhu práce prijatím Dodatku č. 2 K rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 práce z 27. septembra 2023, v zmysle ktorej podľa čl. I označeného dodatku je členom druhého senátu sudca Ivan Fiačan, ktorý nahradil sudkyňu Janu Laššákovú, preto o sťažnosti sťažovateľa rozhodoval druhý senát v zložení, v akom je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Vyjadrenie mestského súdu, krajského súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie mestského súdu:

7. Podpredseda mestského súdu vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/129/2023 z 11. septembra 2023 v podstatnom uviedol, že súd vo veci postupoval plynulo, nariaďoval aj termíny pojednávania. K skutkovej a právnej zložitosti veci uviedol, že ide vzhľadom na predmet konania o skutkovo a aj právne zložitú vec, keď bolo potrebné posúdiť viacero uplatnených nárokov a tiež priebeh exekučného konania. Pokiaľ ide o celkovú dĺžku konania, podpredseda vyjadril názor, že na dĺžku konania malo negatívny vplyv uplatňovanie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov.

V podrobnostiach odkázal na vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá k veci poskytla aj rozpis procesných úkonov súdu, avšak len od pridelenia veci jej ako zákonnej sudkyňi od 22. januára 2018.

II.2. Vyjadrenie krajského súdu:

8. Predseda krajského súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/361/2023 z 1. augusta 2023 v podstatnom uviedol, že predmetná vec prvýkrát napadla na odvolací súd 25. augusta 2017 a uznesením č. k. 6Co/252/2017-240 z 19. októbra 2017 bol rozsudok v odvolaní napadnutých častiach zrušený a vec bola v zrušenom rozsahu vrátená súdu prvej inštancie. Vec opätovne napadla na odvolací súd 9. novembra 2018, ale bola vrátená prípisom z 13. novembra 2018 bez rozhodnutia. Vec sa následne vrátila na odvolací súd 14. mája 2019, pričom odvolací súd rozhodol meritórne rozsudkom 29. mája 2019. Po vrátení veci dovolacím súdom vec opätovne napadla odvolaciemu súdu cestou súdu prvej inštancie 26. apríla 2022. Krajský súd vo veci meritórne rozhodol na odvolacom pojednávaní 28. septembra 2022. S poukazom na uvedené podľa názoru predsedu krajského súdu možno konštatovať, že odvolací senát konal a rozhodoval vždy bezprietáhovo, maximálne do 5 mesiacov od nápadu veci, teda v súlade s označeným právom sťažovateľa. V závere predseda krajského súdu oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

II.3. Replika sťažovateľa:

9. Sťažovateľ vo svojej replike doručenej 25. septembra 2023 upriamil pozornosť na rozsah prieskumu ústavného súdu, keď ústavnému súdu vytkol, vychádzajúc z výroku uznesenia, ktorým jeho sťažnosť bola prijatá na ďalšie konanie, že údajne nereflektuje na konania krajského súdu, ktoré neboli predmetom jeho skoršej sťažnosti. V nadväznosti na to sa dožadoval obdobného postupu (opravné uznesenie), ako to bolo vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 136/2023.

10. V podstatnom vo vzťahu k napadnutému konaniu pred okresným súdom (v súčasnosti mestským súdom, pozn.) zotrval na dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti, keďže konanie trvalo neprimerane dlho. Okresnému súdu vytkol, že sa nevyjadril k celkovej dĺžke konania. Zároveň poukázal na fakt, že okresný súd nerozhodol o výške náhrady trov konania po právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu prebiehajúceho dovolacieho konania, v uvedenom videl zbytočný prietah. Na základe toho dospel k záveru, že konanie o uplatnenom nároku pred mestským súdom po vydaní nálezu ústavného súdu (sp. zn. I. ÚS 527/2015 z 9. marca 2016) trvalo a trvá 61 mesiacov, pričom celková dĺžka konania už presahuje 136 mesiacov, na čo dostatočne nerefletovalo uznesenie ústavného súdu, ktoré zo svojho prieskumu vylúčilo podstatnú časť dĺžky konania, a to pred najvyšším súdom.

11. Vo vzťahu k napadnutému konaniu pred krajským súdom uviedol, že rovnako ako okresný súd sa vôbec nevyjadril k celkovej dĺžke napadnutého konania ani nespochybnil ním uvádzané skutočnosti. Z tohto dôvodu je aj vo vzťahu ku krajskému súdu potrebné tieto skutočnosti považovať za nesporné, keďže ich pravdivosť či úplnosť nebola žiadnym spôsobom namietaná. V nadväznosti na to opätovne poukázal na to, že ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 156/2021-33 zo 6. júla 2021 (s odkazom na skorší nález č. k. III. ÚS 62/06-41 z 11. júla 2006) konštatoval, že lehota presahujúca obdobie troch rokov je ústavne neakceptovateľná doba na riešenie akejkoľvek zložitej právnej otázky, z čoho vyvodil, že celková doba napadnutého konania štvornásobne

presahuje dĺžku konania, ktorú ústavný súd považuje za akceptovateľnú. V závere svojho vyjadrenia sťažovateľ zotrval na dôvodnosti podanej sťažnosti, primeranosti požadovaného finančného zadosťučinenia, ako aj dôvodnosti priznania trov konania za tri úkony právnej služby.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

13. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

15. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

16. Ústavný súd ešte pred tým, ako pristúpil k posudzovaniu ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa uvedených kritérií, považoval za potrebné reagovať na výhrady či pripomienky sťažovateľa.

17. Sťažovateľ vyjadril pochybnosti o rozsahu prieskumu, keďže uznesenie ústavného súdu, ktorým sťažnosť prijal na ďalšie konanie, zdanlivo nedostatočne reflektuje na roviny namietaného porušenia základných práv sťažovateľa spôsobom vymedzeným v sťažnosti. Ústavnému súdu vytkol, že vo výroku uznesenia sa vo vzťahu ku krajskému súdu uvádza iba aktuálna spisová značka, a nie aj ostatné spisové značky. K uvedeným výhradám ústavný súd konštatuje, že v záhlaví dostatočne zreteľne upravil predmet konania s uvedením všetkých spisových značiek a vo výroku

uznesenia uviedol štandardne len tú aktuálnu spisovú značku, pod ktorou je v súčasnosti vedené odvolacie konanie pred krajským súdom, preto kritiku v tomto smere považuje za neopodstatnenú.

18. Sťažovateľ sa domáhal aj obdobného postupu (zrejme vydanie opravného uznesenia, pozn.) ako vo veci vedenej pod sp. zn. II. ÚS 136/2023. Ústavný súd sa vzhľadom na rozdielnosť procesnej situácie (v označenej veci prijal ústavný súd sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu, teda aj vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy, v prerokovanej veci v tejto časti sťažnosť odmietol) nedomnieva, že ide o analogickú situáciu, preto konštatuje, že predmetom prieskumu v tejto veci je len postup všeobecných súdov v napadnutom konaní po právoplatnosti skoršieho nálezu, keďže porušenie identického práva toho istého sťažovateľa v napadnutom konaní bolo už raz kompenzované vydaním skoršieho nálezu.

19. Rovnako bolo potrebné reagovať na paušalizovaný záver sťažovateľa, že dĺžka napadnutého konania štvornásobne presahuje akceptovateľnú dĺžku konania. Ide o skresľujúce tvrdenie, pretože ústavný súd vo veci č. k. III. ÚS 62/06-41 z 11. júla 2006 konštatoval sťažovateľom citovanú vetu („*lehota presahujúca obdobie troch rokov je ústavne neakceptovateľná doba na riešenie akejkoľvek zložitej právnej otázky*“) v súvislosti s dĺžkou konania na jednom stupni a tento záver opakovane pripomenul v náleze č. k. II. ÚS 156/2021-33 zo 6. júla 2021 v súvislosti s rozhodovaním o akcesorickom nároku o trovách konania, ktoré vzhľadom na spätvzatie návrhu prebiehalo na jednom stupni. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že ide o zjavnú dezinterpretáciu skorších náleзов ústavného súdu a z toho rezultujúci mylne paušalizovaný názor sťažovateľa. Posudzovanie primeranosti dĺžky konania závisí od posúdenia predovšetkým troch základných kritérií vymenovaných v bode 14 tohto nálezu.

20. Sťažovateľ sa domnieva, že konanie pred ústavným súdom má povahu sporového konania, s čím sa nedá stotožniť. Vychádzajúc z tejto premisy, tvrdí, že pokiaľ označený porušovateľ nerozporuje ním uvádzané skutočnosti, ústavný súd má byť toho názoru, že sú nesporné, a má z nich vychádzať. Ústavný súd k uvedenému konštatuje, že v konaní o ústavnej sťažnosti ide o prieskum postupu, rozhodnutia alebo iného zásahu orgánu verejnej moci, ktorým malo dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Je pravdou, že ústavný súd vychádza z tvrdení účastníkov konania, ale pri hodnotení otázky, či došlo k porušeniu toho-ktorého práva sťažovateľa, vychádza z objektívnych rozhodujúcich faktorov, teda aj z obsahu súdneho spisu, resp. z napadnutého rozhodnutia.

21. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd po preskúmaní žaloby sťažovateľa, ktorej predmetom bolo posúdenie nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom súdnych exekútorov, konštatuje, že v okolnostiach posudzovanej veci išlo o posúdenie viacerých nárokov v kontexte posúdenia zákonnosti postupu súdnych exekútorov, čo z hľadiska skutkovej a právnej stránky nemožno považovať za jednoduchú vec, na čo poukázal aj okresný súd vo svojom vyjadrení, preto konštatuje, že vec vykazovala právnu a faktickú zložitosť, ktorá mohla mať vplyv na dĺžku napadnutého konania. Na druhej strane dodáva, že skutkovou a právnou zložitou veci nemožno ospravedlniť celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ktorá presahuje 11 rokov, hoci predmetom tohto konania je len postup všeobecných súdov po právoplatnosti skoršieho nálezu.

22. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ, resp. jeho právny zástupca tiež prispel k predĺženiu dovolacieho

konania, keď okresnému súdu predložil plnomocenstvo pre dovolacie konanie, ktoré nebolo opatrené zaručenou konverziou. Okrem uvedeného pochybenia ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

23. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného, mestského a krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní. Vychádzal pritom z predloženého súdneho spisu mestského súdu a krajského súdu, z ktorého obsahu zistil nasledujúce rozhodné skutočnosti týkajúce sa priebehu napadnutého konania.

III.1. K postupu okresného súdu v napadnutom konaní:

24. Ako už bolo uvedené, predmetom tohto konania je len postup okresného súdu a v súčasnosti mestského súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 527/2015 z 9. marca 2016, ktorý nadobudol právoplatnosť 8. apríla 2016, čo však neznamená, že ústavný súd neprihliada aj na celkovú dĺžku napadnutého konania.

25. Okresný súd v označenom období od 8. apríla 2016 uskutočnil pojednávanie 20. októbra 2016, ktoré bolo odročené na účel doplnenia stanovísk strán na 8. december 2016. Na pojednávaní uskutočnenom 8. decembra 2016 pripustil zmenu žaloby, vyhlásil dokazovanie za skončené a pojednávanie odročil na účel vyhlásenia rozsudku na 9. január 2017, na ktorom aj došlo k vyhláseniu rozsudku vo veci samej. Proti rozsudku podala odvolanie žalovaná, ku ktorému zaujal stanovisko s'ťažovateľ podaním doručeným 21. marca 2017. Okresný súd predložil spis odvolaciemu súdu 25. augusta 2017. Krajský súd vec okresnému súdu vrátil 25. októbra 2017 spolu so zrušujúcim uznesením č. k. 6Co/252/2017-240 z 19. októbra 2017. Okresný súd po vrátení veci uskutočnil pojednávanie 25. júna 2018, ktoré odročil na účel vyhlásenia rozsudku na 20. júl 2018. Na tomto pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorý bol sporovými stranami napadnutý odvolaním. Okresný súd predložil spis na rozhodnutie o podaných odvolaniach krajskému súdu 9. novembra 2018, ktorý mu vrátil spis bez rozhodnutia 14. novembra 2018, keďže s'ťažovateľ v rámci svojho odvolania upozornil na zjavnú nesprávnosť rozsudku v časti doby omeškania, ktorú žiadal odstrániť, preto bolo potrebné jeho návrh posúdiť ako návrh na opravu rozsudku. Okresný súd vydal 5. apríla 2019 opravné uznesenie, ktorým reagoval na zjavnú nesprávnosť týkajúcu sa doby omeškania. Vec bola opätovne predložená krajskému súdu 14. mája 2019. Rozsudok odvolacieho súdu bol spolu so súdnym spisom vrátený okresnému súdu 3. júna 2019. S'ťažovateľ podal 16. augusta 2019 proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie. Spis bol predložený najvyššiemu súdu na účel rozhodnutia o dovolaní 14. októbra 2019, ktorý okresnému súdu 4. marca 2020 vrátil spis bez rozhodnutia o dovolaní z dôvodu absencie zaručenej konverzie predloženého plnomocenstva s'ťažovateľa. Spis bol dovolaciemu súdu opätovne predložený 6. apríla 2020. Spis bol okresnému súdu vrátený 19. apríla 2022 spolu so zrušujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (v časti výrokov týkajúcej sa nárokov na náhradu trov konania a na náhradu nemajetkovej ujmy). Okresný súd vec predložil odvolaciemu súdu na opätovné prerokovanie a rozhodnutie 3. mája 2022 bez toho, aby samotné rozhodnutie dovolacieho súdu doručil s'ťažovateľovi. Spis bol okresnému súdu vrátený krajským súdom spolu s rozsudkom 10. novembra 2022. S'ťažovateľ podaním doručeným 27. januára 2023 vyčíslil trovy konania a podaním doručeným 30. januára 2023 doručil nové dovolanie proti rozsudku krajského súdu.

26. Je potrebné dodať, že okresný súd dosiaľ nerozhodol o výške náhrady trov konania.

27. Vychádzajúc z rekapitulácie úkonov okresného súdu a tam uvedených pochybení, skutočnosti, že okresný súd dosiaľ nerozhodol o výške náhrady trov konania v kontexte skutočnosti, že napadnuté konanie nie je v časti náhrady trov konania právoplatne ukončené ani po vyše 11 rokoch (napriek prebiehajúcemu dovolaciemu konaniu, pozn.), ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti skoršieho nálezu došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

28. Vzhľadom na uvedené ani nebolo potrebné sa osobitne zaoberať jednotlivými procesnými postupmi okresného súdu, keďže je zjavné, že aj po vydaní skoršieho nálezu došlo k nesústreďnému postupu okresného súdu spočívajúcemu v potrebe vydania opravného uznesenia, ako aj potrebe napraviť pochybenie okresného súdu, ktorý nezaslal sťažovateľovi rozhodnutie o dovolaní, ktoré musel napraviť krajský súd, čo jednoznačne predĺžilo napadnuté konania.

29. Na základe zistenia, že postupom okresného súdu aj po právoplatnosti skoršieho nálezu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označeného základného práva sťažovateľa a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená (v časti trov konania), ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

III.2. K postupu krajského súdu v napadnutom konaní:

30. Pokiaľ ide o namietaný postup krajského súdu v odvolacom konaní pred vydaním skoršieho nálezu (konanie vedené pod sp. zn. 4Co/564/2015 od 4. decembra 2015 do 31. mája 2016), ústavný súd je toho názoru, že účinky skoršieho nálezu sa týkajú aj postupu krajského súdu, ktorý síce nebol predmetom skoršej sťažnosti sťažovateľa, ale ktorý spolu s konaním na súde prvej inštancie tvoria jeden celok. Z hľadiska účelu sťažnosti a nastoľovanej právnej istoty je podstatný čas vydania nálezu (pokiaľ počas konania o ústavnej sťažnosti nedôjde k nastoleniu právnej istoty skôr). Skutočnosť, či došlo k nastoleniu právnej istoty počas konania o sťažnosti je potom zohľadnená aj pri určení primeraného finančného zadosťučinenia. Vychádzajúc z uvedeného, ako aj faktu, že skorším nálezom bol vyslovený príkaz konať okresnému súdu, ktorý v tom čase konal, ústavný súd dospel k záveru, že už priznané finančné zadosťučinenie zohľadňovalo skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase vydania nálezu právoplatne skončené, ako aj skutočnosť, že v čase vydania skoršieho nálezu konal a disponoval súdnym spisom okresný súd. Preto posudzoval len postup krajského súdu po právoplatnosti nálezu (8. apríla 2016), keďže predchádzajúci postup vo veci konajúcich súdov už bol konzumovaný skorším nálezom.

31. Ako uviedol predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení, jednotlivé odvolacie konania sťažovateľa v napadnutom konaní netrvali dlhšie ako 5 mesiacov (pozri bod 7 odôvodnenia nálezu). Tieto tvrdenia ústavný súd preveril a v zhode s krajským súdom konštatuje, že korešpondujú s obsahom predloženého spisu. Pokiaľ ide o zrušujúce uznesenia krajského súdu a obdobia, v ktorých konal krajský súd o podaných odvolaniach, sú pričítateľné okresnému súdu ako nesústreďný postup, v dôsledku čoho došlo k predĺženiu právnej neistoty sťažovateľa. Dĺžka týchto jednotlivých odvolacích konaní bola podľa názoru ústavného súdu primeraná, preto vo vzťahu ku nim nie je možné konštatovať zbytočné prietahy zo strany krajského súdu.

Pokiaľ však ide o tú časť odvolacieho konania, keď vec sťažovateľa bola opätovne predložená krajskému súdu 14. mája 2019, je potrebné konštatovať, že síce krajský súd rozhodol relatívne promptne 29. mája 2019 a súdny spis bol okresnému súdu vrátený 3. júna 2019, ale vzhľadom na rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorým bol rozsudok krajského súdu čiastočne zrušený, bolo potrebné dobu dovolacieho konania v okolnostiach veci aj vzhľadom na jej namietanie v sťažnosti pričítať na vrub krajskému súdu ako jeho nesústreďený postup, v dôsledku čoho sa predĺžila, resp. obnovila právna neistota sťažovateľa. Táto bola odstránená až vydaním rozsudku z 28. septembra 2022. Vychádzajúc z uvedeného a celkovej pričítateľnej doby rozhodovania krajského súdu, ktorá v súhrne predstavuje (obdobie od nápadu veci 14. mája 2019 do 28. septembra 2022, vydanie v poradí posledného rozsudku krajského súdu, pozn.) takmer tri a pol roka, ústavný súd v kontexte celkovej dĺžky napadnutého konania dospel k záveru, že aj postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadosťučinenie

32. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

33. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 4 900 eur od okresného súdu a 3 000 eur od krajského súdu, čo odôvodnil pretrvávajúcim stavom právnej neistoty a excesívnou dĺžkou napadnutého konania v jej súhrne.

34. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

35. Vzhľadom na dĺžku konania vedeného okresným súdom a krajským súdom po právoplatnosti skoršieho nálezu, zohľadňujúc ich nesústreďený postup, prihliadajúc na celkovú dĺžku napadnutého konania, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 2 500 eur pre sťažovateľa od mestského súdu a sumy 1 500 eur od krajského súdu za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 a 4 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

36. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to v súhrne za tri úkony právnej služby vrátane troch režijných paušálov. Za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti, podanie vo veci samej)

patri odmena v hodnote po 193,50 eur a dva režijné paušály v hodnote po 11,63 eura, za úkon vyjadrenie k stanovisku okresného súdu a krajského súdu vykonaný v roku 2023 patri sťažovateľovi odmena v hodnote 208,67 eur a režijný paušál v hodnote po 12,52 eur.

37. Uvedené sumy sa zvyšujú o daň z pridanej hodnoty vo výške 20 %, keďže právni zástupcovia sťažovateľa sú platiteľom tejto dane. Ústavný súd tak v súhrne priznal náhradu trov konania v sume 757,54 eur (bod 5 výroku nálezu).

38. Keďže sťažovateľ je zastúpený dvomi advokátskymi kancelármi, ústavný súd určil v zmysle § 263 ods. 2 Civilného sporového poriadku v spojení s § 62 zákona o ústavnom súde za prijímateľa náhrady trov konania v poradí prvú advokátsku kanceláriu. Priznanú náhradu trov konania sú mestský súd a krajský súd povinné spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet určeného právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. novembra 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu